

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA MANIFESTACIÓ ANTI-CLERICAL DEL DIUMENYE

(Inst. de LA ESQUELLA)

La comissió organitzadora, ja dissolta la manifestació, se presenta al consolat de Fransa pera entregar un mensatge de simpatía á la velhina República.

CRÓNICA

MAGNÍFICH Diumenje de Rams, molt animat, molt mogut, com molt temps feya no se'n havia vist un altre á Barcelona.

Ja comenso á ser vell y sols recordo 'l del any 69, en que va tenir efecte una grandiosa manifestació proteccionista baix la presidencia de D. Pasqual Madoz, y á la qual hi assistiren amos y treballadors cordialment agermanats davant de las amenassas lliure-cambistas del ministre Figuerola... Y recordo també 'l del any 87, en que D. Francisco de Paula, *august* arcalde, arribava de Madrit, realisant la seva *entrada solemne* á Barcelona, en el día precís en que l' Iglesia commemora l' entrada de Jesucrist á Jerusalem, portador de dos plans estupendos: el de la Exposició universal y 'l de la reforma interior de la ciutat, dels quals el primer, ab sos déficits y despilfarros, s' havia de menjar al últim, qu' encare está per realisarse.

-Fora de aquest parell de Diumenjes de Rams no'n recordo cap més que puga compararse al del present any de gracia... y de desgracias.

Ja 's coneix que 'ns han tornat las garantías, totas enterament, menos una: la de que al passar pel carrer no 'ns badin el cap de un cop de sabre ó no 'ns trenquin el bras de una garrotada. Aquesta garantía, per lo vist, no la tindrem may á Barcelona.

Naturalment que ab la possessió de las garantías constitucionals, tot ciutadà que s' estimi una mica, se sent un home molt distint de lo qu' era quan las garantías estaban suspesas. Una animació especial, una alegría pessigollera li corre per dintre del cos: un desitj de bellugarse li fa moure las camas; certa febra d' expansió li bull ab la sanch, més y més trobantse á entrada de primavera.

Per donar esplay á n' aquesta necessitat imperiosa, irresistible, 'l diumenje ofería lo que 'ls francesos ne diuen l' *embarras du choix*. Tres *meetings* se celebraren, y tots tres á la mateixa hora del matí: el de la *Solidaritat obrera* al local de *La Serpentina*, carrer de Casanovas; el dels Consumidors de gas y electricitat contra las empresas confabuladas per explotar al públich, al Teatro del Tívoli: l' anticlerical, á la Plassa de toros vella, la plassa mateixa que conserva entre sas efemérides memorables, la jornada del día de Sant Jaume del any 35.

—No sé pas á quin anar—me deya ab tota la bona fe un vehí meu, jove simpátich y amant de totas las novetats—si 'm pogués dividir en tres trossos.

—Si tal es el seu desitj—li vareig dir—vaji al de la Plassa de Toros, y no deixi de unir-se á la manifestació que ha d' encaminarse als Consulats

de Fransa y de Portugal, y molt fácil que li divideixin en tres trossos...

Va prométre'm ferho aixís, y en efecte, á l' hora de dinar, tornava á casa seva ab un tremendo trench á la clepsa.

—Vosté tenia rahó—va dirme—no m' han dividit en tres trossos porque hi apretat á corre.. ¡Si vosté hagués vist aquell carrer del Bruch! ¡Quín pet de cops de sabre, de garrotadas y quina voleya de pedras... y quina crida-dissal!

—M' ho figuro: una segona edició de la batalla del Bruch.

El *meeting* obrer va ser pacífich, reproduhintse 'ls mateixos arguments de sempre contra 'l capital, contra 'l burgés; encomiantse com una necessitat indispensable la solidaritat de la classe per tot lo que convingui. Molts aplausos, molt entusiasme... y á dinar, que l' escudella 's cova.

El *meeting* contra las empresas del alumbrat va veure's extraordinariament concorregut: el Tívoli convertit en un barril d' arengadas: las tingués en Borrás aqueixas entradassas.

Es molt empipador, certament, que unas empresas, que ab l' expendició del fluit á preus usuals s' enriqueixen y 's fan edificis suntuosos, y regalan als séus gerents sous de 10,000 duros y encare 'ls quedan diners per repartir dividendos molt grassos; es molt empipador, repeteixo, que 's confabulin pera presentar al públich el següent dilema:—O pagas l' augment que 'ns dona la gana d' exigirte ó 't quedas á las foscas.

Davant de un tal abús se comprén que 'ls consumidores, y especialment els industrials, resisteixin y protestin y acudin en massa als *meetings* convocats al efecte... Pero vaja, senyors meus, vostés que per cinch céntims d' augment en el consum de gas responen ab tanta unanimitat al esperit de classe ¿qué 'n fan de aquest esperit corporatiu, quan els barateros de la política 'ls privan de tots els drets, á fi de que 'ls governs pugan xuclarse'ls hasta las entranyas?

Molt bé que fassin *meetings* com el del diumenje: defensen els séus interessos, y están en lo just; pero ¿per qué no ferlos també contra las falsificacions electorals, contra las pinxerías dels cacichs, contra las informalitats dels governants?

Jo esperava que dos homes polítics, com el senyor Serraclara y 'l Sr. Sol y Ortega, qu' en el *meeting* del Tívoli van pendre part, haurían informat els seus discursos en aquest punt de vista... Pero, *naranjas!*

—Traballan pel seu bufet!—exclamava desde la Plassa de toros el representant de la Joventut escolar republicana; y 'l poble allí reunit saludava ab un aplauso formidable, la maliciosa reticencia.

LA MANIFESTACIÓ ANTI-CLERICAL DEL DIUMENJE

(Inst. de LA ESQUELLA)

La guardia civil, á la Gran-vía, seguint á un grupo de manifestants.

El *meeting* de la Plassa de toros va ser un acte de passió popular contra 'l creixent predomini de las corporacions religioses, contra la preponderancia y 'ls abusos del clericalisme. Molts estandarts ab lemas significatius, molta *Marsellesa* y una mica d' *Himne de Riego* porque no se 'n perdi la memoria: un gran número de discursos manxiulas per despertar al govern... porque hi ha qui creu que 'ls governs dormen molt fort, y sense una aplicació de vexicants enérgichs no 's despertan.

Després la professó cívica, seguint pacíficament el curs trassat per l' autoritat civil, fins arribar al encreuament del carrer de Caspe ab el del Bruch, á la vista temptadora, suggestiva del baluart jesuítich, salvaguardat estratègicament per la guardia civil, per la policia, pels àngels del sabre, pels arcàngels del garrot.

Y á la més petita intenció de anar á benehir la palma en aquella santa casa ¡ja hi som!... ¡ja la tenim armada!... Un remolí de caballs, un xáfeh de cops de sabre, una pluja de garrotadas... sense intimació previa, y ab una ceguera tan inaudita que sols pot ser filla de la fe dels representants del ordre públich. Tots ells, com aquella virtut teologal, portan en aquests cassos una vena als ulls. No d' altra manera s' explica que 'l primer ferit sigués una pobra criatura de sis anys, que 'l seu pare portava en braços, y 'l segon un infelís sort-mut que demanava caritat... y va trobarla.

Fé y caritat. Ja únicament faltava l' esperansa,

perque las tres virtuts hi haguessin sigut totas... Pero ¡quí sab!... Potser hi era també: l' esperansa de que al últim Espanya, per evitarse disgustos y trastorns, se decidirá á seguir l' exemple de Fransa y 'l de Portugal, rivalisant ab aqueixas sas vehinas en amor á la netedat y en la tasca de fer un bon disapte.

No s' acabaven ab els *meetings* las distraccions del primer Diumenge de Rams del sigle xx.

A la tarde 's celebrava, al peu del Tibidabo, l' hermosa festa del arbre. En l' esplanada que s' ha format ab motiu de las obras del carril funicular terraplenant un torrent molt fondo, els noys de las escolas varen entregar als carinyosos cuidados de la terra 'ls plansons, símbols del amor que han de tenir á las especies arbóreas, si es que s' interessan per la bona sort y la prosperitat d' Espanya.

Una festa progressiva... regeneradora...

Y al mateix temps—perque hi hagués distraccions per tots els gustos—estava anunciada la sortida de una professó de la parroquia de Sant Francisco: una festa tradicional... regressiva.

Però en lloch de la professó va sortir clavat á las portas de l' iglesia un anunci advertint que s' havia suspés, *por la inseguridad del tiempo*.

¡Y tant insegur com estava 'l temps, que fins plovián cops de garrot, cops de sabre y cops de pedral!... Ja se sab que quan sobrevenen aqueixas plujas, las professons solen anar per dintre.

A la falda del Tibidabo.—La representació dels col·legis de noies, esperant el començament de la festa.

Pero' la de Sant Francisco, segons notícies, no hauria lluhit tot lo que 'ls seus organitzadors se proposaven á causa de... ¿qué dirían?

¡A causa de una *huelga* d' armats!...

Sí, senyors: els armats ab el seu capitá manaya *al frente* van declarar-se en *huelga*, per no haverse'ls fet efectivas á son degut temps las quatre pessetonas que 'ls havían sigut promesas pels seus treballs, ensajos *inclusive*. En lloch de las quatre missas se 'ls va oferir per tota recompensa un llonguet ab un tall de llangonissa, y encare no molt groixut.

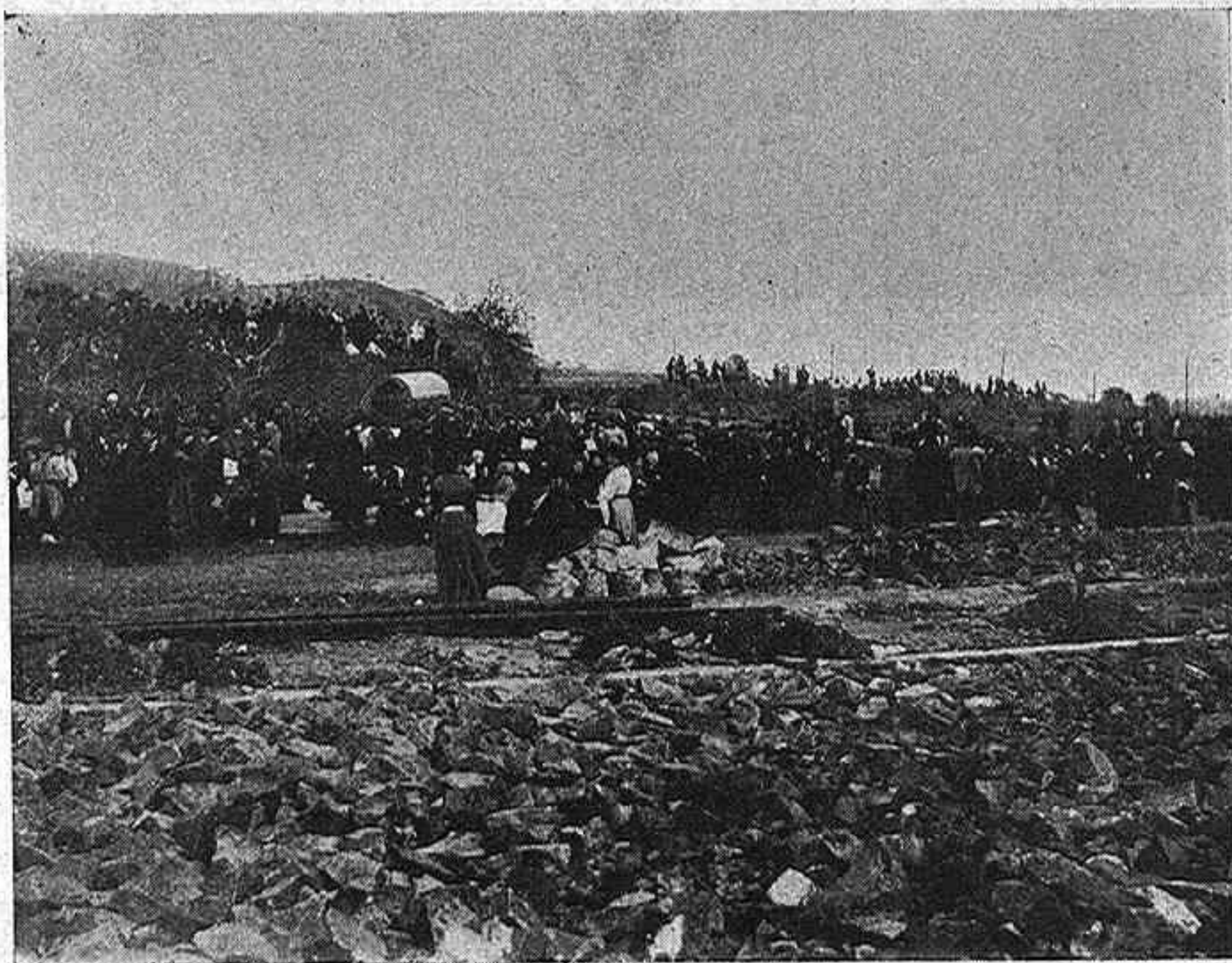
Davant de una informalitat tan patent, davant de una ofensa tan execrable, aquells dignes representants de la milicia romana van abandonar las armas.

—Aquí quedan—van dir—el pendó dels *Sastres Pobres Que Roban*; aquí las llansas; aquí las corassas; aquí 'ls cascos ab cimerals; aquí tots els arreus gloriosos santificats per la tradició: busqueuvos armats!...

Vostés mateixos dirán si es ó no es grave aquest succés... Per mí es el mes grave dels ocorreguts el Diumenje de Rams, dat que 'ls *armats*, el seu nom mateix ho diu, pertanyen á un *cuero armado*, y no hi ha que jugarhi ab las institucions militars.

Al puesto del general Weyler voldria trobarme, y á horas d' ara ja hauria declarat l' estat de guerra en tota la demarcació de la parroquia de Sant Francisco de Paula.

P. DEL O.

La multitud, poch avans de l' arribada de las comissions oficials.

GERMINAL

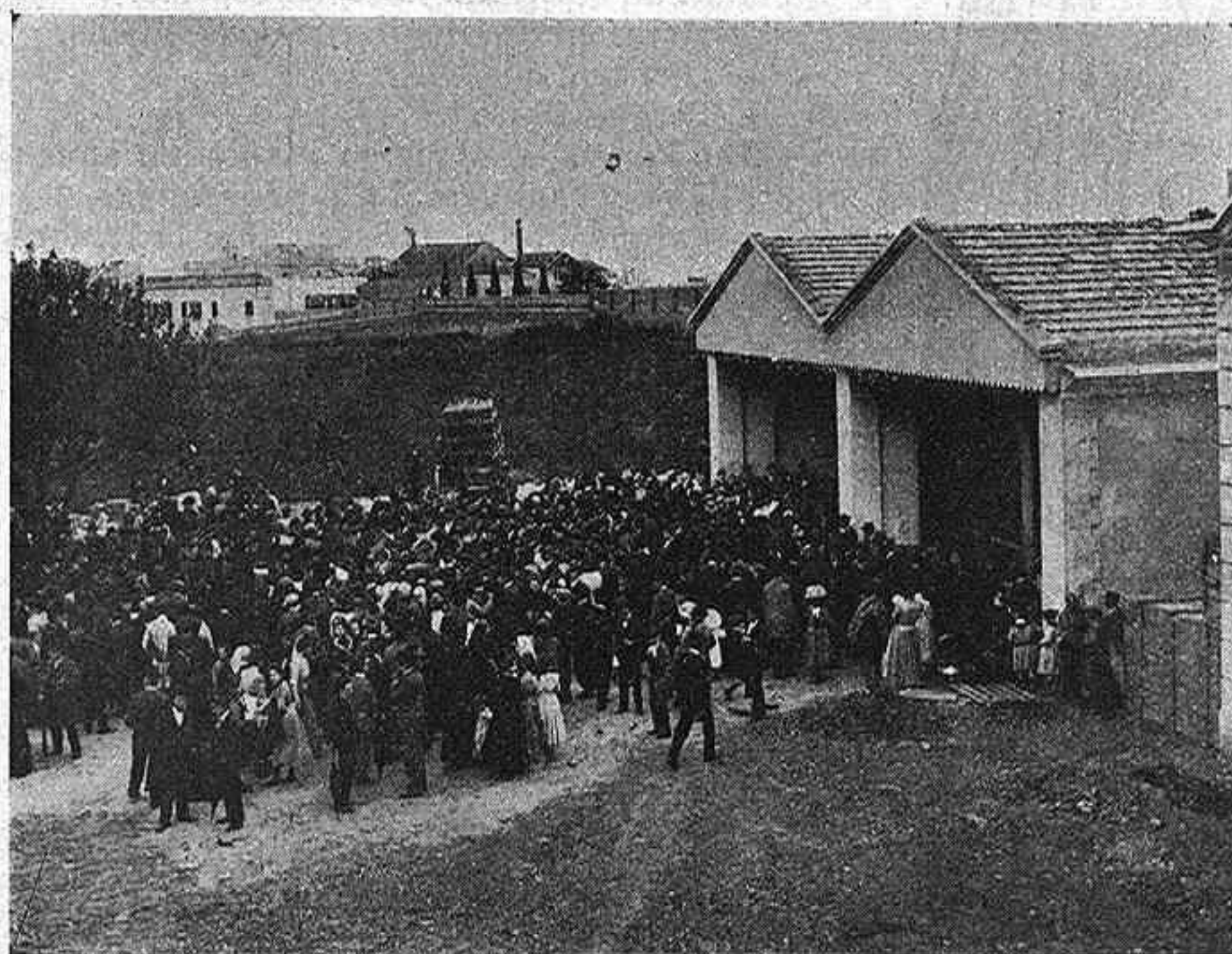
SONET

Coronada de blanca tarongina,
mels portant en sa boca petonera,
l' espléndida, la rossa Primavera,
ditxas promet y envers l' espós camina.

L' espera ab ánsia Abril, en la vehina
floresta ahont té s' alcova riallera;
y á son primer petó, camps y pradera
y montanyas y cel, tot s' ilumina!...

Vigorosa la sanch, canta en las venas,
y l' Amor fá pedidos á... *La Vida*
(magatzem á l' engrós de nens y nenas:

del arbre

La esplanada del *Frare Blanch*, lloch de reunió de las escolas.

(Inst. de LA ESQUELLA)

A punt de brenar.—L' hora de la repartició.

*no 's garantisa pès, sexo, ni mida,
y tot encárrech pera ser servit
s' ha de avisá ab nou mesos per escrit.)*

E. VILARET

EL BÈ DE PASQUA

6

¡FIHEUVOS DE LA BONDAT DE LA GENT!

¡Quína alegría la de 'n Perico, quan se va veure amo d' aquell bè tan mono, tan aixerit, tan blanch! Era induptablement el més hermós que havían

trobat en tota la fira. Un per un havían anat seguint ell y son pare tots els puestos de venda, aturantse, fent comparacions, examinant, en fí, d' una manera minuciosa els remadets de xays, que, pobrets, belavan y obrían sos ulls lánquits, ab els quals semblavan volguer dir als miróns y als compradors:

—¡Quedésem á míl Us juro que faré bondat y no us donaré gayre molestia.

Com á macos, en Perico els hi trobava á tots, pero aquell, ¡oh, aquell que havían vist á la primera parada, el tenia encantat, ull pres!

—No busquem més, papá—li havia dit ja dugas ó tres vegadas:—com aquell, cap. Es el més rissat, el més net, el més bonich de la fira.—

La seva opinió fou la que s' imposá. Van comprarlo, van lligarli al coll un cordill que ja duyan á prevenció, y estirantlo suaument van emportá-sel á casa.

Pel camí, pare y fill pensavan igualment ab el bè, pero ¡quánt oposat era

l' curs de las sevas reflexions!

—Será 'l meu company—murmurava en Perico, dirigint al ignocent xay amorosas miradas:—el passejaré per tot arreu, el duré á pastorar, y quan se fassi gran y li surtin banyas, l' ensenyaré á fer de toro y donarém corridas casi de debó.—

Entre tant son pare s' anava dihent:

—Crech que hi fet bona compra. Per avuy el deixarem viure... Demá 'l matarém, y 'l farém ab patatas novellas, ara que ja n' hi ha: ha de ser molt tendre.

* * *

Arribats á casa, els programas mentalment tras-

sats pel pare y pel fill van cumplirse ab la més escrupolosa exactitut.

El bè comensá per ser rebut en palmas per tota la familia y afalagat ab una pila de frasses carinyosas.

—¡Qué finet!—va dir la germana gran, passantli manyagement la má per la esquena:—Si no tingués cap ni peus, semblaria un manguito d' aquells tan grossos.

—¡Pobrissó!—digué 'l germanet més petit:—Mira á la gent lo mateix que si fós una persona.

—¡Qué mansol ¡qué bufó!—exclamaren la tía y la criada.

En quant á la mamá, excelenta dona de sa casa y perita en la materia, se contentá ab sospesarlo, y dirigint al seu marit una mirada d' inteligencia, va dirli ab ayre satisfet:

—No es malot. Fondrá bastant, pero fa una pila de tersas.

L' endemá á primera hora, en Perico observá ab no poca extranyesa que á la cuyna s' estavan fent preparatius extraordinaris.

—¿Per qué es aquest ganivet tan esmolat?—preguntá á la criada que, arremangada de mànigas, corria d' una part á l' altra remenant plats y cacerolas.

—Aném á matá 'l bè.

El sostre que li hagués caygut repentinament á sobre no li hauria produhit una impressió tan violenta.

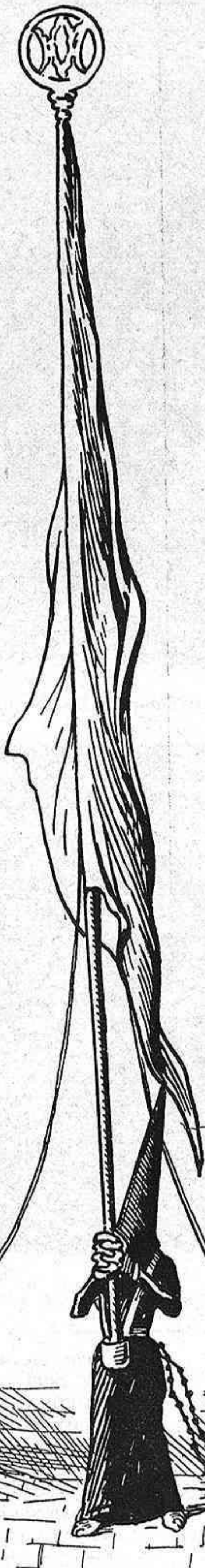
—¿El bè? ¿El meu bè?...

—¿Donchs quín?... ¿Qué sabs que 'n tinguém algún altre?

—Pero... ¿per qué l' hem de matar?

—¡Mira aquést!... Per menjárnosel.

La escena que llavors tingué lloch davant dels fogons no es per ser descrita. En Perico va plorar, va xisclar, va abrassarse ab el bé, va revolcarse per terra, fins va esquinsarse una mica la roba com un antich romá desesperat; pero la sentència era irrevoca-

ble: l' infelís xay estava ja degudament colcat en el menú del día, y no hi havia llágrimas ni sospirs que bastessin á salvarlo.

—¡Pobre Perico!—deya la mamá, verdaerament enternida:—¡Té un cor d' ángel!... Vés quín arrebató, per una bestiola qu' encare no fa vintiquatre horas qu' es á casa!...

Y dihent aixó, allargá 'l ganivet á la criada, que ja tenia á la víctima de cap á l' ayguera.

A l' hora del dinar, l' aparició del bè, admirablement cuyt y artísticament rodejat de patatetas rossas, fou saludada ab aplausos.

—¿Qué no 'n vols tú, Perico?—va dirli la mamá, disposantse á servirli la seva part corresponent.

El nen no va respondre, pero baixant el cap y fent un gesto indefinible, va allargar el plat que sa mare li demanava.

La veritat es que 'l tendre xay estava deliciós y, sentimentalismes apart, exhalava un olor tan persuassiu que 'l mateix Brillat-Savarin l' hauria aspirat ab gust.

—¿Y bé, qué tal?—va dir somrihent el papá, dirigintse á n' en Perico, quan va veure que aquest havia ja buydat el plat:—¿T' ha agradat el teu amich?

—Sí, senyor; pero un altre any...

—¿Un altre any qué?

Tota la familia fixá 'ls ulls en el nèn, esperant ab curiositat la seva resposta.

—Hauriam de comprarne dos de bens.

—¿Per qué dos?

—Perqué ab un sol...

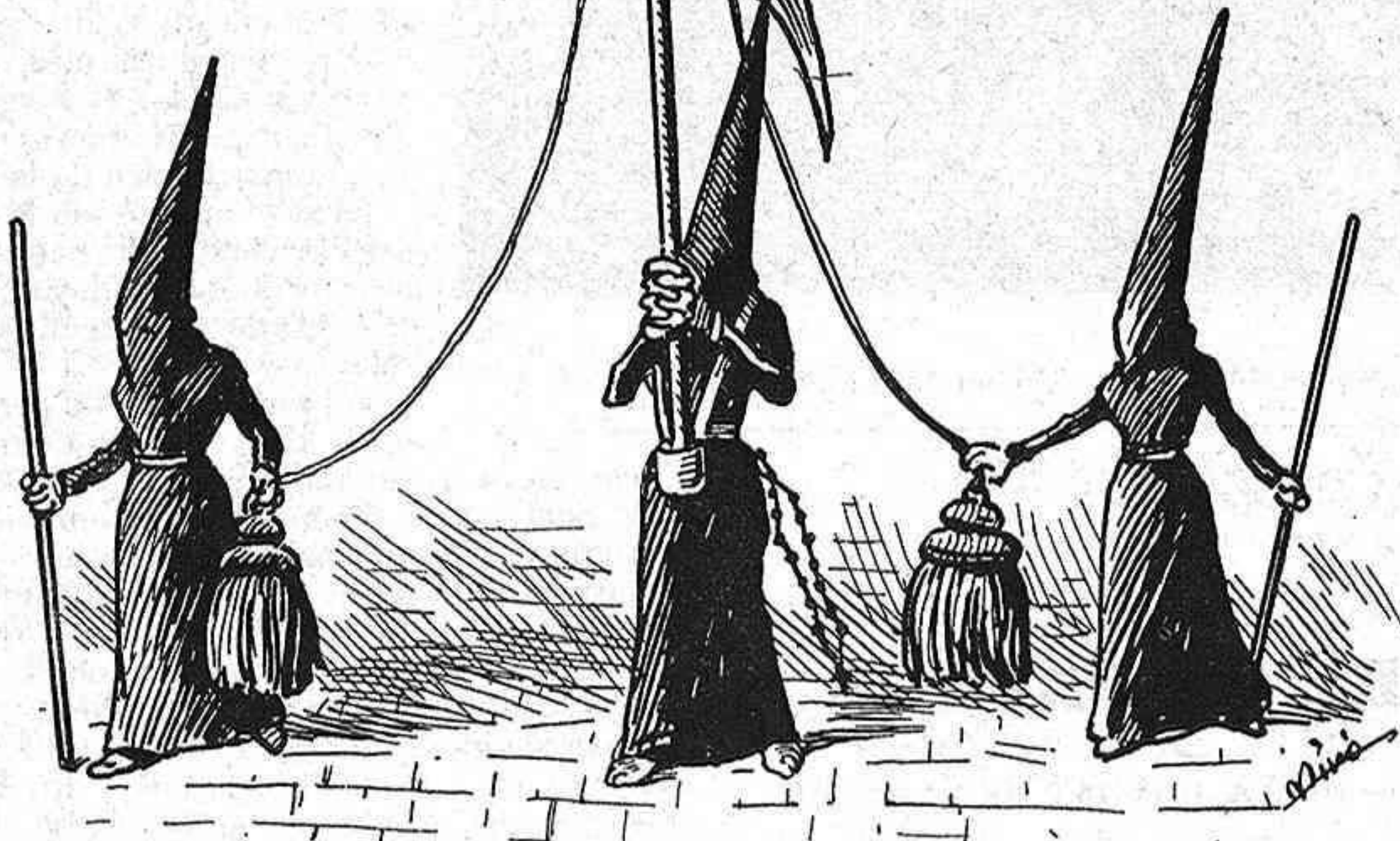
En Perico va lleparse involuntariament els llabis y completá 'l seu pensament:

—Perque ab un sol... veig que no 'n toca gayre.

A. MARCH

OLOR DE FARIGOLA

Jesús es mort. En cada iglesia hi ha un devassall de llums y flors;

Mentres hi haji qui tingui forsa per dú aquest trasto... sense cobrá,

la fé d' Espanya, la fé d' Espanya, la fé d' Espanya no morirá.

l' esclat d' aromas y de música
fá destorbar las oraci6ns.

Jesús es mort. Ab alegríá,
movent gatzara, van els noys
voltant el barri ab sas grans massas,
de porta en porta pegant cops.

Jesús es mort. Al ritme místich
d' una monótona cansó
tradicionals collas de cegos
fan vení, á un temps, pietat y són.

Jesús es mort. La soldadesca
vá, de gran gala, en escamots,
d' un temple al altre fent sa vía
plena de santa... obligació.

Jesús es mort. Homes y donas,
participant del sagrat dol,
s' han enflocat y arrèu passejan
el sensualisme mes devot.

Jesús es mort. A celebrarho
van els *Don Juans* promiscuadors,
tot fent brasset ab sas parellas,
pels viaranys dels encontorns.

Jesús es mort. Sembla Pompeya
la gran ciutat, tan quiètot tot;
al carré 'ls passos hi ressonan
ab un ressò misteriós.

Jesús es mort. Y ab cara estúpida.
també seguint estacions,
van els pobrets borts del Hospici
dantse las mans de dos en dos.

MAYET

ELS QUE SE 'N VAN

MANUEL MATOSES

(Andrés Corzuelo)

Acaba de morir á Madrit l' escriptor que portava aquest nom, y que ab ell y ab el pseudónim de *Andrés Corzuelo*, havia il·lustrat durant molts anys las columnas de la premsa, principalment la secció de *Dimes y diretes* de *El Globo*, qu' escribía diariament, revelant á través de la lleugeresa una gracia inagotable y una intenció certera.

També havia cultivat l' escena, escrivint obras tan aplaudidas com las tituladas: *A primera sangre* y *El frac azul*, y l' arreglo de una comedia de Shakespeare que batejá ab el títol de *La fierecilla domada*.

¡Coincidencia extranya! Acabava de representarse aquest' obra en un dels teatros de Madrit, quan se va rebre la noticia de la mort del infortunat escriptor ocorreguda en el poblet de Pinto, ahont tenia 'l seu niu, una caseta que á forsa de traballs y estalvis havia lograt fer-se fer, per entregarse als dolosos esplays de la vida de familia.

La pérdua de un fill á qui idolatrava 'l tenia allunyat feya algun temps del camp del periodisme y de las lletres: tot l' enginy que avants espargía á mans plenas, se

li transformá en la tristesa que produheixen els tendres recorts de las esperansas falagueras tronxadas brutalment.

Manuel Matoses, escriptor y empleat de la Companyía de ferro-carrils del Mitj día, abandoná la ploma desde aquell succés infaust, limitantse sols als traballs d' oficina que li proporcionavan son pá quotidiá; pero 'l desterrarse voluntariament del camp de las lletres, no 's pogué arrancar del cor de sos amichs numerosos, qu' enamorats de sas bellas condicions de carácter, li professavan verdadera estimació.

J.

JORNS SANTS

Fugím de la ciutat ests jorns, ma vida!

Fugím de la mentida
qu' impera enorgullida, ab vanitat.
Deixém aquesta farsa malehida,
qu' exploti pervertida
ab fins de religió lo mes sagrat.

Deixém que al temple vagin á postrarse
per por de condemnarse,
hipócritas, rastres, gent sense cor.
Deixém al miserable envanirse
y del humil burlarse
ab joyas y vestits de gran valor.

Fugím de tanta frau, y aném hermosa
á respirar quantiosa
la pura essencia que conforti 'l pit.
Aném al camp que allí hi es saniosa,
y mentre 'l cor hi gosa,
dignifica y eleva l' esperit.

Aném al camp, que ja la Primavera
al esclatar riamera
ens engalana ab sas primeras flors.
Aném 'hi que ha florit ja matinera
l' humil farigolera
escampant per arreu suaus olors.

Aném 'hi sí, y allá en l' arbreda humida
que á dols repós convida
damunt sa alfombra d' herba ens assurem,
y ab ánima pel goig amorosida
ab bell acort ma vida
fidel y etern amor ens jurarem.

ABEL GAUBANSA

ENTRE ANIMALS

Teixint pacientment la fina tela que ha de servir-li de parany per agafar moscas, l' aranya topa ab un animal á qui no recorda haver vist en tota sa vida. Es un animalet fí y graciós, no gayre més gros que una rata, d' ulls penetrants y quía espléndida.

L' aranya se 'l mira, ell se la mira á n' ella, y entre 'ls dos s' entaula animat diálech.

—¿Qué hi fas aquí?—pregunta la bestia teixidora.

—¿Y tú?

—Ja ho pots veure: preparant las telas que m' ajudan á guanyarme la trista vida.

—¡Ah! Tu ets, donchs, l' aranya.

—Sí, l' aranya. Forsa greu que 'm sab el portar aquest nom.

—¿Per qué?

—Perque d' un quant temps á aquesta part la gent m' ha agafat tant de cap de llibre, que no hi ha barbaritat ni atropello que no se 'm atribuheixi á mí. Prou n' haurás sentit parlar més de quatre vegadas.

—En efecte, alguna cosa 'm balla pel cap.

—¡Y tall! Es un tolle-tolle que arriba á empipar. Avans, tot ho feya la má del inglés, l' or filibuster, el bras de 'n Bismarck... Ara tot soch jo, l' aranya negra. L' aranya negra empobreix el país, l' aranya negra envenena las conciencias, l' aranya negra em-

bruteix el poble... Y, creume, res d'això es veritat: may he empobrit, ni envenenat, ni embrutit a ningú. Me la campo com puch, dintre de la meva especialitat, y para de contar.

—Aquí está 'l bussilis, probablement: en aquesta especialitat que tu mateixa confessas.

—¿Cóm s'entén? ¿De quin bussilis parlas?

—Siguem franchs y mirém las cosas tal com son. La gent, al anomenar l'aranya negra, no vol dir que siguis tú, precisament tú la que fa 'ls disbarats que a l'aranya atribuïu. Agafa 'l teu nom y la teva figura com a símbol, y se serveix d'ell pera expressar el seu pensament d'una manera gràfica.

—¿M'agrada la teoria... ¿Y per qué 'ls homes han hagut justament d'anar a fixarse en mí? ¿Per qué en compte de dir «l'aranya negra ha fet això, ó allò ó lo altre,» no diuen que ho ha fet la gallina, ó 'l gos ó la sargantana?

—Vamos, no fassis tant la ignocentia... La sargantana, 'l gos y la gallina no teixeixen filats invisibles per cassar moscas. Quan la gent ha escullit l'aranya negra, y no la papallona blanca, per representar certas cosas, els seus motius tindrà.

—Mil gracias. ¿De modo que trobas que 'ls homes tenen rahó?

—Molta més que no pas quan se serveixen del meu nom pera expressar ideas d'un altre ordre.

—¿Ah! ¿A tú també 't passa una cosa parescuda?

—¿Parescuda? Deu milions de vegades pitjor. ¿No llegeixes diaris?

—Alguna que altra vegada.

—Pues allí haurás vist ab quanta injusticia s'ocupan de mí. No hi ha conflicte econòmic ahont no hi balli el meu nom. De las huelgas d'Igualada 'n tinch la culpa jo. Dels desordres de Manlleu, jo. Dels escàndols de Torelló, jo. ¿No ho has trobat en tots els periòdichs?...

—Francament, no ho recordo. ¿Quí ets tú?

—L'esquirol.

—¿Ah, just! Ara sí.

—Ja ho veus, donchs. ¿Quins motius hi ha pera complicar al pobre esquirol en tot aquest galimatias? ¿Per qué dels treballadors que se separan dels seus companys han de dirne esquirols? ¿Quina semblansa hi ha entre 'ls esquirols y 'ls obrers que no volen associarse?

—Noy, tens rahó a carretadas. ¿Per qué no 't queixas al rey, al senyor Lleó?

—¿Ja ho hi fet!

—¿Y qué?

—«No t'hi enfundis ab aquestas petitesas»—va dirme:—«Cosas d'Espanya! ¿No ho veus ab mí lo que fan? A pesar de las espantosas llistadas que 'ls han clavats, encare'm posan al seu escut... ¡A mí, al Lleó!»—

L'esquirol, al arribar aquí, comensa tranquilament a gratarse 'l morro; l'aranya repren l'interromput treball de la xarxa y 'ls dos animallets se quedan silenciosos.

MATÍAS BONAFÉ

MANIFEST ELECTORAL

Companys dels empedrats, fills d'una andola nyebieratas ilustres de la Ribera, propietaris dels banchs dels puestos públichs, habitants dels taulons, punts de las timbas,

quins teniu al estaro la furata, tots quants els d'atils dediqueu a birilas per guanyaus els ganyips, gent de la mandra, macarróns, papallonas, taruguistas, mestres del sabre, pessas de pataco, valents de pela 'l hora, supertrinxas y demés personal que viu y jala del os, del puny, dels quers ó de la pispas: tinguéu en pau per un moment las grapas, paréu vostres pinrés, deixéu tranquillas las baldras dels sumés, déunos audiencia y escoltéu una murga de política.

S'acostan eleccions; totas las classes van a votá els seus homes de palica y menos no ha de ser la tarregada que tenim tant com ells las manos limpias.

Ab aixó, caballers, com l'assemblea que van tení a Pekin fá quatre d'fás acordá votar tots com un sol home al

LLORITO DELS TAPS

famós copista

que no sab lo qu' es búa y té una labia que podrá deixá blaus als mes garlistas, esperém que portant, per si hi ha bufas, l'escuradents al bati de las tiras ó la trona al infern per que no os birlin el vot que 'ls endinyeu quan sigui el día sabréu donar la mes, baril victoria al

LLORITO DELS TAPS

candidat trinxa.

Valor y que no us trinquin avans d' hora; engeleus si fent clochs un cresta us fila, que convenen els homes als colegis y no al carrer d' Amalia fent els quinze.

També nostre LLORITO té programa y en la seva bandera una divisa que diu: *Moralidad y manos puercas!* ¡Honradez, probidad y ojo a l'hermillu!

En

LLORITO DELS TAPS

desde la cámara

mangará pel país economias

fent disordre las collas de gurondas, cundus, crestas, parrots, Russia, guindillas, y demés criminals que costan pèndis y son de nostra industria la ruína. ¡Si aném tots a votar ab l'entusiasme ab que aném a la cassa de la tima del

LLORITO DELS TAPS

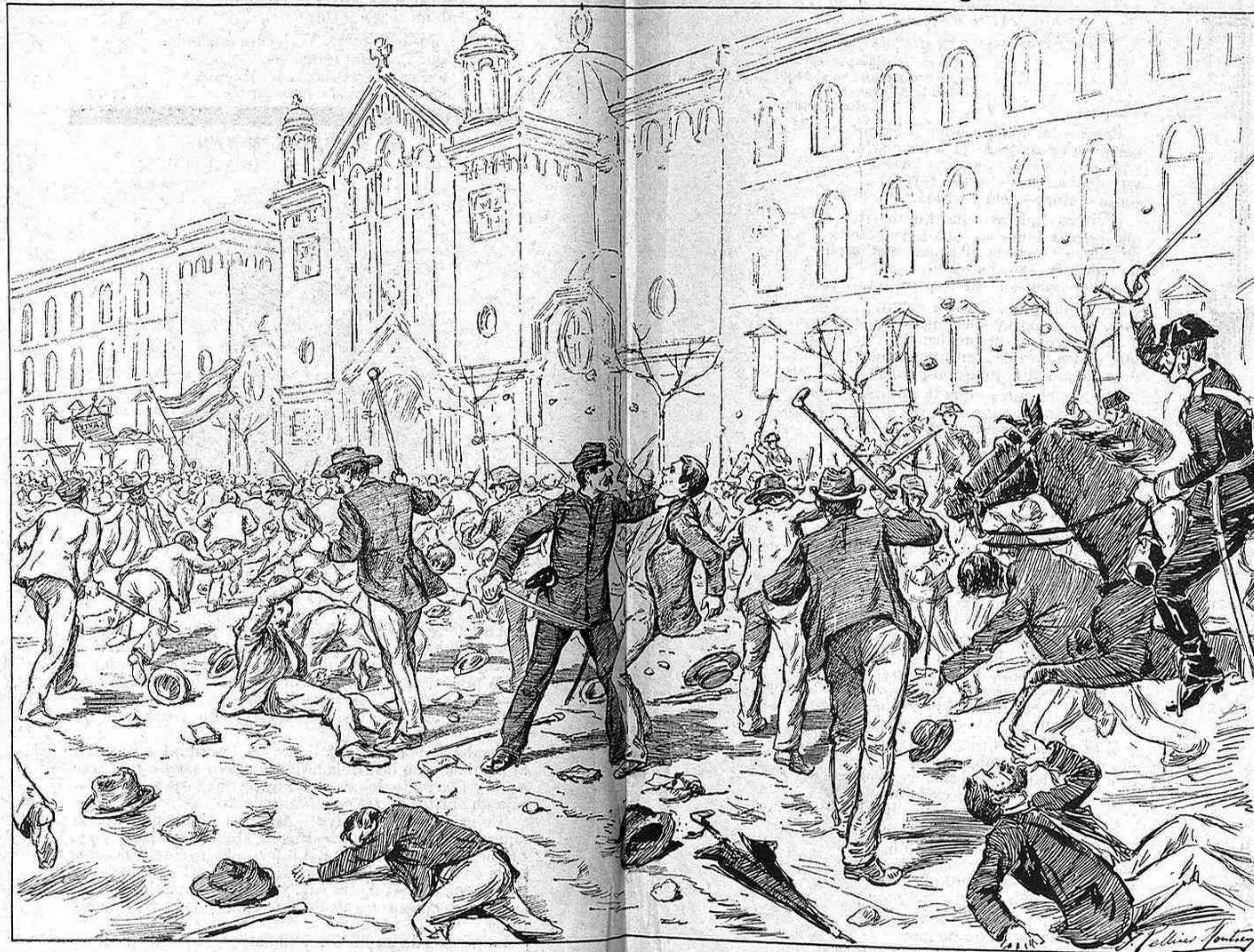
es la victoria!

Platjas de Nyoca y de Pekin, als quinze primaverals del hú.—NEN DE LA TRINCA.—NAS DE SIGRÓ.—GANDOLFIS.—PAPARINAS.—TASTALLEGUMS.—PITANQUÍS.—PLEGAMÁNECHS.—CASSABRENAS.—PELAT.—NOY DE LA XICRA.—MUSICH.—BUFACARGOLS.—MATADIMONIS.—
(Segueixen fins a mil doscentas firmas.)

Per la còpia

JEPH DE JESPU

La manifestació anti-clerical del diumenje

La guardia civil y la policia disolent la manifestació davant del convent dels Jesuitas.

(Del natural, per J. Pellicer Montseny)

LLIBRES

EL PROCESO DE CRISTO, por F. PÍ Y ARSUAGA.—Se diu, y son molts els que aixís hi creuen, que si Jesús tornava a la terra a predicar y practicar las sévas doctrinas passaria un mal rato y acabaria, no en la creu, com l'altra vegada, perque avuy ja no 's practica 'l suplici de la crucifixió; pero sí en el patíbul. ¿Y quins serian sos acusadors, sos fiscals, sos jutjes, sos butxins? Els mateixos exactament que ho sigueren a Judea, els escribes y farizeus y las autoritats de totas menas, es a dir els qu' en el concepte religiós y en el polític se tenen precisament per legítims representants y mantenidors de las doctrinas cristianas. Aquests al veure que 's presentava un home a combatre 'ls seus abusos, las sévas iniquitats, els seus afans de predomini, de plahers y de riquesas, per Jesús que sigués el pendríen per impostor y no pararian fins a desferse d'ell, per tots els medis.

Aquesta suposició fundada en el coneixement de las cosas de aquest mon, ha servit de tema al Sr. Pí y Arsuaga, per escriure son llibre *El proceso de Cristo*.

Jesús torna al mon, y tria a Espanya y d'Espanya a Madrid per l'exercici de sos actes y de sas prédicas. Y al primer pas que dona, expulsant als mercaders del temple, ja cau en mans de la justicia. No li cal res més pera ser acusat y subjecte a un procés tramitat segons las reglas avuy vigents, fins a ser condemnat a mort.

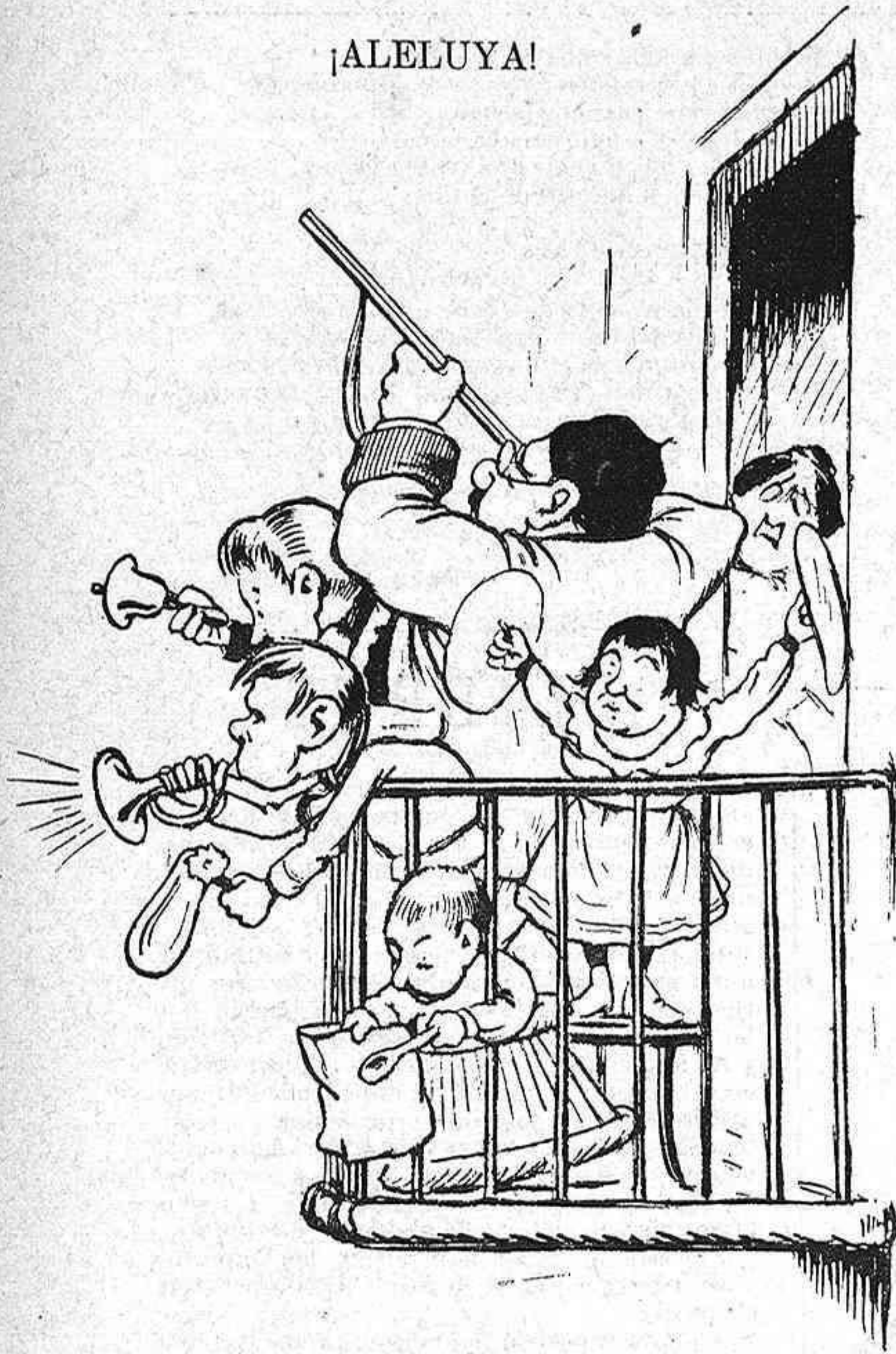
Totas las fasses de aquest curiós assumpto apareixen en el llibre de 'n Pí ab una forsa y una claretat d'imaginació, que sense esforços creuria 'l lector que 's tracta de un fet real.

El proceso de Cristo es alguna cosa mes que una novela; es una intencionada sátira contra l'hipocresia y la concupiscencia ensenyorida dels temps moderns.

Per son valor literari, aixís com per son sentit moral se recomana als lectors que no buscan en els llibres sols un frívol passatemp; sino pels qu' estiman per damunt de tot aquella delectació selecta que produheixen els assumptos felisment concebuts, desarrollats ab mestria y escrits ab ploma correcta, sobria y elegant.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—Zona neutral.—Documentos oficiales relativos a su establecimiento en Barcelona.—Trabajo, de la comisión especial creada por R. O. del ministerio de Agricultura y Obras públicas para señalar los límites de la Zona neutral.—Memoria y planos.—Es un treball molt interessant referent a una de las mes grans milloras de que podría ser objecte Barcelona, si 'ls governs se fixessen com

¡ALELUYA!

—¡Verge santa de la Empenta!
 ¡Quín escándol! ¡quín barullo!
 ¡Déume un xich de cotó fluix!
 ¡Portéume dos taps de suro!

deurían en el desarrollo dels interessos materials y de la riqueza pública.

* * * *Materiales y documentos de Arte español*, publicados bajo la dirección artística de *Mira Leroy*, en la casa Parera.—El quadern 10, que acaba de publicarse, conté vuit láminas interessantísimas.

* * * *La Xeringa*.—Tercer certámen humorístich celebrat per los estudiants del quint grupo de Medicina.—Any 1901.—L' aplech de las composicions premiadas, en vers y en prosa y hasta en forma de redolins ab sos corresponents ninots, es revelació de qu' entre 'ls qu' están ja molt avansats en l' estudi de la carrera médica reyna un bon humor envejable, síntoma de una hermosa sanitat de cos y d' esperit. Que 'ls joves que fan aquests certámens pujan viure y riure molts anys, els hi desitja de tot cor aquesta

RATA SABIA

VII Y ÚLTIM

Á LAS VIUDAS AIXALABRADAS

No hi ha dissapte sense sol,
 ni Quaresma que no s' acabi
 ni viudeta sense dol.
 (Refrá popular).

Perque del home—ja no hi ha pó;
 perque ab vosaltras—ja 's pot parlá;
 y per algunas otras cosas que 'm callo,
 vuy dedicarvos—l' últim sermó,
 sense oratoria,—clá y catalá.

¡Pobras viudetas,—mort el marit,
 oh, quantas fabas—d' olla haveu tret!
 Si; perque 'l respecte qu' aquest estat inspira
 de tapadora—vos ha servit,
 perque poguesseu—fé 'l vostre fet.

La santa flema,—vostra virtut,
 es la que us porta—pels mals camíns.
 Y aixó sabent que després heu de penedirse'n,
 que vostra norma—sempre ha sigut
 demaná aussili—quan son á dins.

¡Ay, mare méva—que 'n faréu d' anys
 ab aquest genit—que Deu vos dó!
 Que com que tot vos ho preneu á la fresca,
 es clar, quan venen—els desenganys
 no us vá per dintre—cap professó.

Fills d' un linfátich—temperament
 son vostres actes—de viudedat.
 Y encare qu' aixís no fós, *aveyám*, ¿perqué,
 si estéu ben lliures—de sentiment,
 heu de fer mérits—de castedat?

Avans no us passi—la joventut
 aprofiteuvos—de la ocasió;
 y deixeu que la gent digui lo que li dongui la gana,
 que, segons l' Ibsen,—la multitut
 per més que digui—may té rahó.

Mes, vostra vida,—segons com vé,
 ¡ay! s' interpreta—d' un modo tal,
 que molts vegadas una tontería que no val la pena
 que quan l' heu dita—l' heu dita en bé
 en vostres llabis—s' ha prés per mal.

Y es que á vosaltras,—tan com el pá,
 vos convindría—saber fingí;
 com per exemple, deixá anar alguna llágrima
 y no cansarse—may d' exclamá:
 —¡Pobre! ¡Al cel siga!—¡Ji! ¡Ji! ¡Ji! Ji!—

Si porteu quatre—pèls del difunt
 ficats á dintre—d' un medallón,
 ab la fesomia del *ausent*, de *medio cuerpo*,
 la gent *tocada*—vos dirá al punt
 que sou la viuda—millor del món.

No féu mes, *donças*—el virolet;
 determinéuvos—á fer bondat;
 y si acás ab el vostre sediciós comportament,
 feu venir celos—al mort, pobret,
 que hi vegi, al menos,—serietat.

Creyeume, noyas,—si ho féu aixís,
com la pudícia—val més que un dot,
podrá ser que quan menos vos ho penseu, un día
la má us demanin—per fer felís
á algún noy tendre—rich y guapot.

Y si us la venen—á demaná
seréu molt tontas—si no la deú.
¿Qué teniu donada al mort la dreta? Donéu l' esquerra...
Y si aquest pobre—també se 'n vá,
á la tercera—donéu el peu.

FRA NOI

TEATROS

PRINCIPAL

Dissapte va terminar sa ben corresposta campanya la companyia de la Tubau.

Ella bé prou volía utilitzar el Diumenge de Rams pera despedirse del públich; pero 'ls actors proposan, y la Junta del Hospital disposa. ¡Funció el Diumenje de Rams!... ¡Vade retro, Satana!

Cert que ab aqueixos escarafalls, l' Hospital se va privar dels centenars de pessetas, que pera sas atencions benéficas li hauría proporcionat un plé com el que hi hauría hagut al Teatro; pero aixó no hi fá res; á la salut dels malalts, mes que 'l caldo y las medicinas hi contribuïxen las oracions y l' us de certas prácticas rutinarias.

LICEO

La inauguració de la temporada de primavera, s' efectuará ab l' obra *Madame Sans Gène*, interpretada per la Reiter.

Després tindrem *Zazá*, puig sembla que á última hora, la Junta ha caygut del burro, rectificant el seu acort, y fentse aixamplar la mànega.

ROMEA

En la funció donada á benefici del administrador senyor Franquesa, la Sra. Clemente va recitar un bonich monólech de 'n Llanas titulat: *Me la pagarás*.

L' autor sigué cridat á l' escena al final de la representació.

TÍVOLI

Dissapte inauguració de la temporada per la companyia cómic lírica dirigida pel Sr. Talavera y 'l mestre Valls y de la qual forma part la tiple Filomena García.

Figuran en el seu repertori las mes aplaudidas sarsuetas valencianas.

NOVEDATS

Un éxit darrera de un' altre, fins arribar al terme de la temporada,... y com de costum, las últimas funcions sigueren las mes concorregudas,

ZOOLOGÍA PASQUAL

Una mona.

Un bé.

—¿Monuments? Tots els que vulguin,
ni ahir ni avuy no hi parat;
pero aixó sí, que no 'm treguin
de dintre de la ciutat.

¡Qué s' hi ha de fer, si 'l nostre públich es aixís! Deixa en la soletat dos mesos seguits á una companyia tan notable, de la qual forma part la célebre Vitaliani, y sols quan veu que s' anuncian las darreras funcions, se n' hi va á véurela, per que no 's digui que valent tant no l' ha vista.

UN ARMAT

—Francament, ¿quí diria, mirantme aixís de perfil,
que al carrer del Pou de la Figuereta tothom me coneix
per el Llantias?

Es mes la curiositat frívola que l' amor al art, quí 'l fá obrar aixís.

La Vitaliani, al anarsen, deixa entre 'ls seus admiradors un recort que no 's borrará may mes. Es ella l' actriu mes sóbria, qu' hem vist may sobre las taulas de un tatero. Sent molt y fá sentir. S' emociona fundament y sab emocionar al públich. Las obras, sigan del género que sigan, no las fá, no las representa; mes aviat s' ha de dir que las viu, ab una forsa de identificació maravellosa, sempre dintre de la tónica de la veritat y desplegant en cada paper una varietat de matisos encisadora.

Nosaltres que l' hem vista cada nit, ab admiració creixent, sols una cosa podém dirli, y es que l' anyorarém fins que torni, conforme va prometre al despedirse del públich, la nit del dimars, en que 'l teatro, plé de gom á gom, per primera vegada, retrunyía al esclat de l' ova ció.

CATALUNYA

Per demá dissapte, dos novedats:

Primera: estreno de una nova sarsuela titulada *El juicio oral*.

Y segona: aparició de un espectacle que ab el títul de *Baile aéreo* dirigeix Mlle. Marie Kraus, y del qual no tenim excelents noticias.

GRAN-VÍA

Durant toda la semana dita Santa, aquest teatro ha fet festa.

Anteriorment vá ser estrenada, havent sigut rebuda ab aplauso, una joguina titulada *Peluqueria de Luis ó el Modernismo se impone*.

Ab aquesta obra y la titulada *El barbero de Sevilla*, se demostra quan menos una cosa.

¿Saben qué?

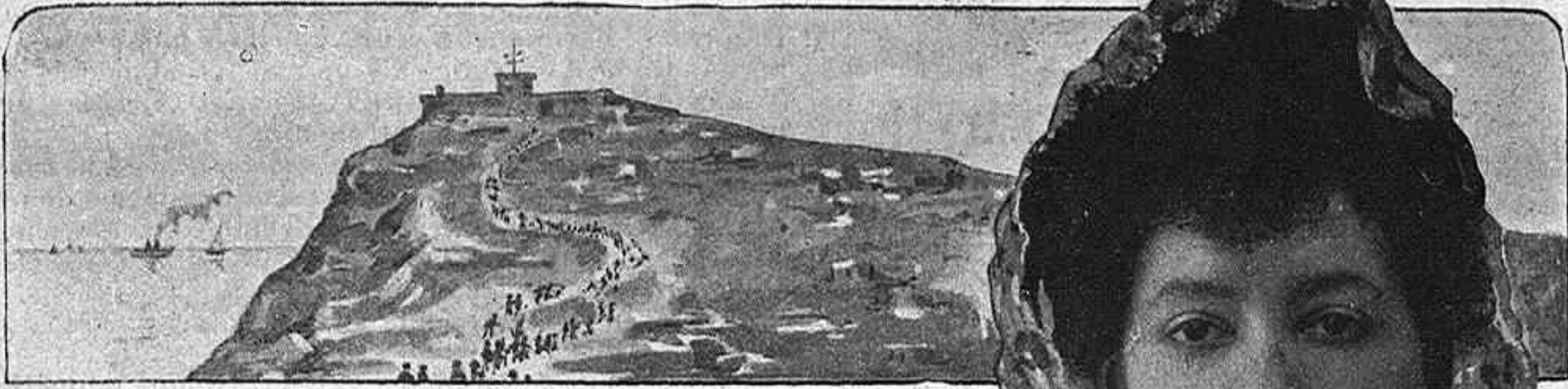
Que l' ocasió es precís agafarla pels cabells.

N. N. N.

SEMANA SANTA

Ves y confésat, Pauleta,
pero busca un confessor
de cos sensé, que compleixi
de pé á pá sa obligació.

Als peus d' ell agenollada,
dígalí tot ¿ho sents? tot
no 't descuidis d' esplicarli
—desde 'l mes xich al mes gros—
tots els pecats que ab mí, Paula,
fas per culpa del amor.
Dígalí (si es que tens ánimos)
que 't vaig coneixer cert jorn
que tu vares presentarte
com un ángel... bufador.
Dígalí que jo llavoras
era *inédit* en amors
y creyente á tú una *Venus*
vaig deixarme amagar l' ou
per *Cupido*, quí ab sa fletxa
pogué traspasar mon cor.
Dígalí que tú, Pauleta,

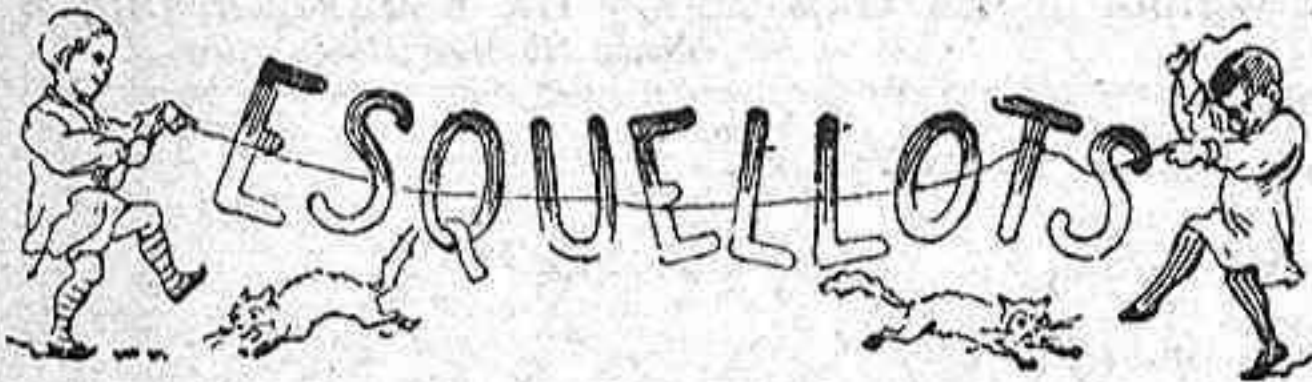

—Jo soch tota diferenta,
no hi vull res al casco antich:
¡déixinme rondar l' Ensanxe
y 'l castell de Montjuich!

'llavoras feyas molt goig,
y ab miradas y paraulas
de quinta ó sexta intenció,
vas conseguir de mí, ingrata
que t' estimés com un boig.
Dígali alló de las cartas,
dígali alló dels petóns
dígali alló de... be, vamos,
dígali tot ¿ho sents? tot.

Y si un cop esplicat, logras
que 'l ministre del Senyor
absolgui els teus pecats, ¡vina
que també t' absoldré jo!

SALVADOR BONAVÍA

L' Arcalde nou no fa més que pendre vistas.

Un día á Sant Andréu, l' altre á Sant Martí, l' altre á Hostafranchs, á Sans y á la Bordeta: creguin que no pren més vistas un fotógrafo.

Pero ab aixó logra dos objectes: veure l' estat d' abandono en que 's troban las poblacions agregadas y lograr que 'ls vehíns de aquellas poblacions el vejin á n' ell.

Y de aquesta visita 'n surten invariablement dos exclamacions:

La del arcalde:—¡Mare de Deu!... Y qu' está brut, y qu' está abandonat tot aixó!

La dels vehíns:—¡Mare de Deu! Y qu' es jove y qu' es guapo aquest arcalde!

Y ara entre nosaltres, 'ls diré que de las visitas del arcalde, no es fácil que 'n surti res més que las dos exclamacions aludidas.

El Sr. Amat continuarà sent tan guapo, y hasta tan jove com ara, dat que no es fácil qu' envelleixi sent arcalde.

Y las poblacions agregadas á la capital continuaran tan brutas y abandonadas com fins aquí... perque de verdadera neteja no se 'n fa més á Barcelona que á una cosa: á las arcas municipals.

Sempre més netas que una patena.

El Sr. Amat, al pendre possessió del càrrech:

«Procuraré recordarme de que aquí, en aquesta casa no soch polítich, sino administrador dels interessos de Barcelona.»

Y en efecte: el primer acte del Sr. Amat ha sigut un cambi total d' arcaldes de barri, perque las elec-

cions s' acostan y 's necessitan homes de tota confiança pera presidir las mesas.

Ja veuen (si son cegos) que aquest cambi total de prestidigitadors de la vareta curta no té absolutament res que veure ab la política.

Una nova conferencia ha donat l' amich Figuerola, y aquesta en el *Centre excursionista de Catalunya*, sobre 'l tema: «Una excursió ideal pintoresca á través de las novas vías de reforma de Barcelona.»

La concurrencia qu' era molt numerosa y escullida seguí ab gran interés al intel·ligent *cicerone*, que ab verdader coneixement del terreny que trepitjava y ab un tó familiar affluent y plé de amenitat la conduhí á través de un gran trós de l' antigua Barcelona.

Deya un avaro:

—¡Quín somni mes horrorós he tingut la nit passada!

ELS APRENSIUS

—¡Oh!... ¡Quántas esquelas fúnebres!...
Don Juan Coll... Don Lucas Pi...
Sempre que agafo 'l diari
tinch por de trobarm'hi á mí.

VIRTUTS DE LA FARIGOLA

Una de las notas mes característiques de la senmana de Passió es sens dubte 'l gran mercat que 's fá, á la porta de las iglesias, de la modestíssima planta anomenada farigola.

Es tradicional, per aquests días, l' anarsen á casa després d' haver seguit, al menos, nou estacions sense contar la del carril de Sarriá, ab un brotet del aromátich vegetal; y tot y ésser molta la gent que va á cullirne á la montanya de Montjuich, ó que 'n proveheix en altre lloch, ja sigui per seguir la costum... ja sigui per ferne sopas, son molt poch els que tinguin un veritable coneixement de las sevas qualitats medicinals.

En primer lloch, el penetrant perfúm que despedeix, y qu' es degut á un oli essencial que conté, declara 'l seu poder sobre 'ls nervis; en efecte, tallats els caps de brot y convertits en pols, si se 'n prén en quantitat de 3 á 4 grams, la seva impulsio pot aumentar la vitalitat de una persona, excitantla y estimulanta d' una manera rápida.

Recomaném aquest tractament, per la seva trascendencia, á las aixeridas lectoras que tinguin novi ensopit, d' aquells escalfa-cadras que no s' acaban de decidir may. Després d' haver anat á veure ab ell els monuments, li regalan un brot de farigola y un paperet ab la recepta: d' aquest modo se n' hi anirá l' *albumina* (1) de las junturas... y 's decidirá pel matrimoni.

Además, aquesta planta es un *estomacal* bastant bonet. Succeheix molt sovint qu' un se sent una mena de mal de cap acompanyat de tristesa indefinible, conseqüencia d' una debilitat d' estómach; pera curar aquest *lapsus* no hi ha com la farigola en infusio.

Además, ab l' essencia de farigola calmaréu el mal de caixal.

Y ab els baus de farigola curaréu els dolors reumátich y nerviós.

Y ab decoccions de farigola destruiréu la sarna.

Héus aquí las principals aplicacions que poden donarse á aquesta planta que vulgarment se 'n diu farigola, pero, qu' entre nosaltres, els sabis, ne dihem *Thimus vulgaris*.

Y encare qu' aixó de *thimus* s' assembli mes á *ensarro nada* que á *farigola*, la derivació no falla, com las sévas virtuts que poden posar á proba, ab facilitat, sempre que vulguin.

(1) Aixó de l' *albumina* 'ns trae como de la mano á recomanar com á regalo de Pascua els preciosos albums de *Montserrat y Barcelona á la vista*, que trobaran á can López, Rambla del Mitj, 20.

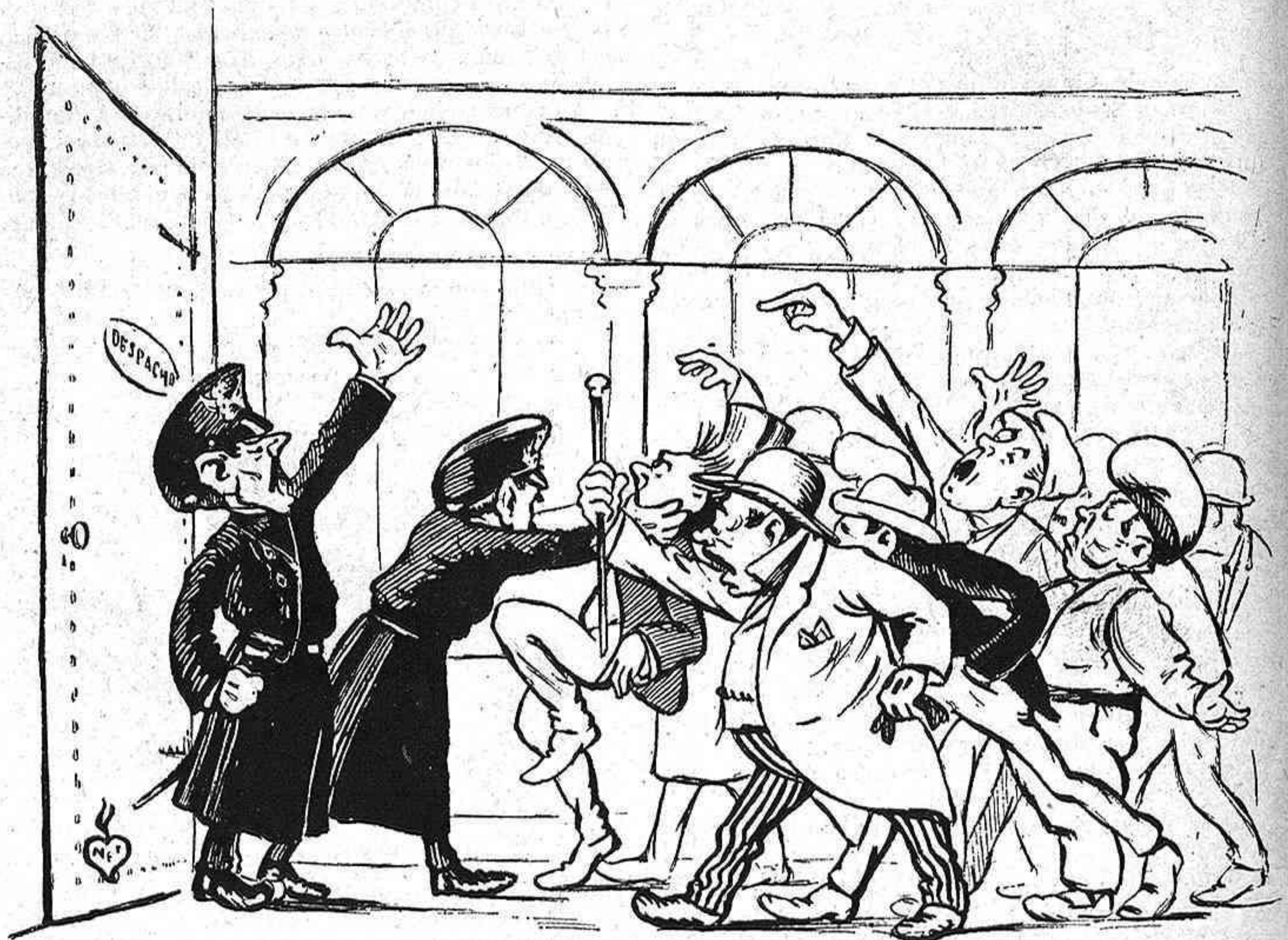
- Sí? ¿Y qué has somniat?
- Que una persona 'm tornava 20 duros.
- ¿Y aixó es horrorós?
- Sí: perquè 'l mer fet de tornar-me'ls indicava

que jo 'ls hi havia deixat... es á dir que m' havia tornat boig.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

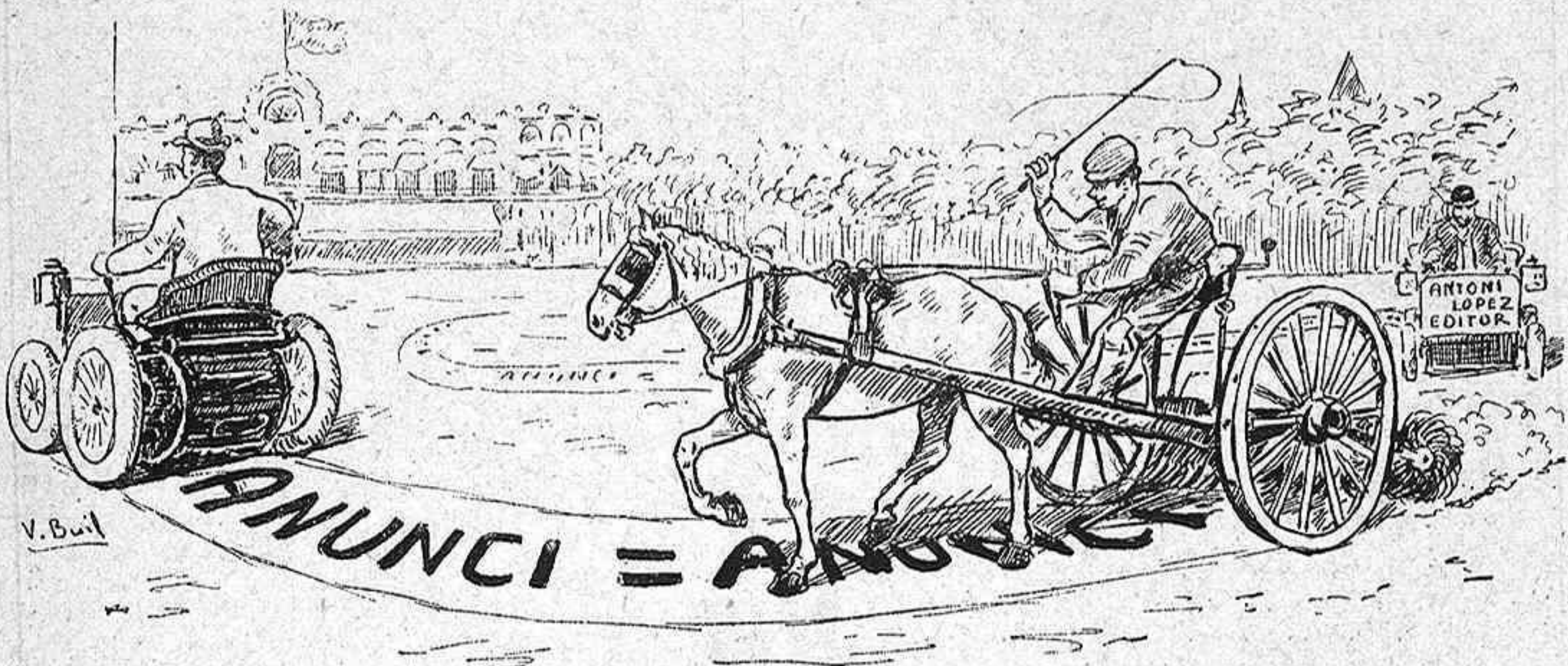
Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

DAVANT DEL DESPAIG DEL ALCALDE

—Es inútil que se molesten esperant para pedir cosas. El señor alcalde no recibe á ningú que no traiga las botas muy bien enlustradas... y cuatro cartas de recomendación de personajes de alta *cataduría*.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE (edición López)

Van publicados 76 tomos de los más notables escritores nacionales y extranjeros

ACABA DE PONERSE Á LA VENTA

DE CARNE Y HUESO por el notable escritor **DON ANTONIO ZOZAYA**

Precio 2 reales

SINGLOT 16
L' ÚLTIM
TRENCALÓS
per **SERAFÍ PITARRA**
Preu 2 ralets

C. Gumá
EL PECAT
DE
EVA
Preu 2 rals.

APELES MESTRES
DRAMAS LÍRICHS
LA ROSONS
PICAROL
Preu 1 pesseta.

LA GOLETERA, por Arturo Reyes. Ptas. 3

Sebastián Roch (Educación jesuítica), por Octavio Mirabeau. Ptas. 1

<i>La mujer intelectual</i> por CONCEPCIÓN GIMENO DE FLAQUER Un tomo en 8.º, Ptas. 3.	<i>Las hermanas Rondoli</i> POR Guy de Maupassant Precio 2 pesetas
--	---

¡Novedad! ¡Acaba de publicarse!

EL PROCESO DE CRISTO

POR **F. PÍ Y ARSUAGA**

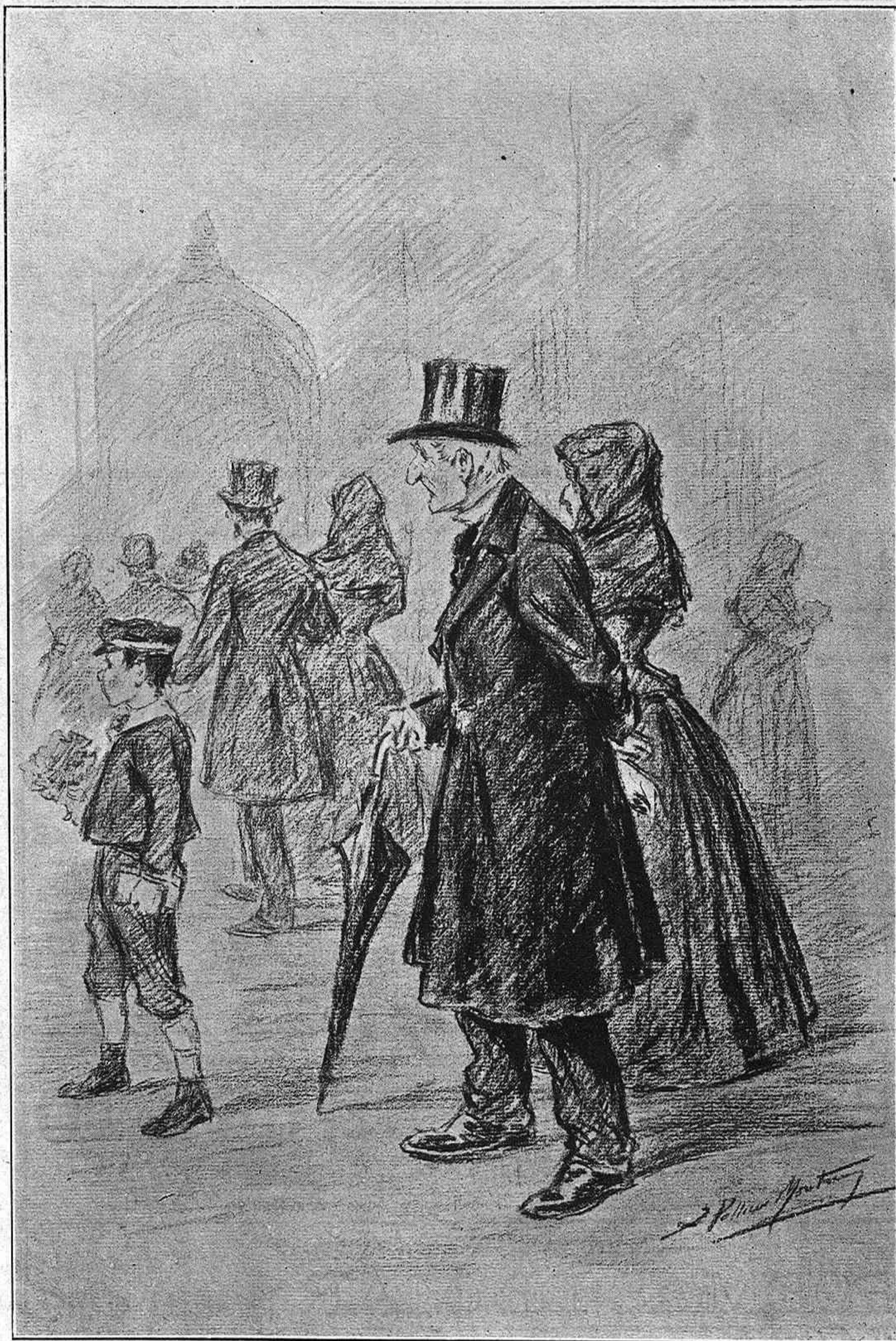
Un tomo en 8.º, Pesetas 1.

Sortirá aviat la nova edició de

POEMAS DE MAR per **APELES MESTRES**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

ANANTLOS Á SEGUIR

—Vet'aquí, Mónica, que ben mirat ara nosaltres veurém els primers monuments del sigle.